

Billeder baner vejen for nyttige forandringer

I HighCrop-projektet bliver faglige anbefalinger også omsat til billeder. Det skal gøre det nemmere for landmanden at overskue og vælge de tiltag, der vil give størst effekt, og at få dem gennemført i praksis.

Erik Fog

*Landskonsulent for økologi og biogas
Videncentret for Landbrug, Økologi*

Det er ikke hverdagskost for konsulenter og landmænd at sidde og kigge på billeder, når der skal rådgives om, hvordan den økologiske planteproduktion skal gennemføres for at opnå de bedste resultater. Men sådan kan det blive i fremtiden, når HighCrop-projektet har udviklet et nyt rådgivningsværktøj, der netop består af billeder og kun ganske lidt tekst.

Billeder kan noget i kommunikation, som tekst, tal og tale ikke er nær så gode til. Billeder kan formidle en mængde information på få sekunder. Billeder taler umiddelbart til vores intuition, holdninger og værdier, så vi med det samme forholder os og tager stilling. Billeder inspirerer vores fantasi, så vi hurtigt får nye ideer. Alle disse egenskaber er meget værdifulde i en rådgivningssituation, hvor landmanden og konsulenten skal drøfte noget så komplekst som, hvordan økologisk planteproduktion skal tilrettelægges på den enkelte bedrift.

En af hypoteserne i HighCrop-projektet er, at ved at bruge billeder til at formidle de faglige anbefalinger, så vil landmanden hurtigere og bedre tage anbefalingerne til sig, og samtidig bliver det også lettere afklaret, i hvor høj grad landmanden er motiveret til og har mulighed for at gennemføre de anbefalede ting i praksis. Det giver også et bedre grundlag for at diskutere de mulige barrierer der ligger i vejen for at gennemføre ændringer i dyrknings- og driftspraksis.

En første prototype af rådgivningsbilleder er blevet udviklet i projektet og er blevet afprøvet sammen med fire økologiske landmænd og to økologikonsulenter på Sjælland.

Materialer og metode

Materialet består af flere forskellige billedmaterialer, som landmanden får stillet til rådighed.

- A. Anbefalingskort: 37 illustrerede anbefalinger til driftsledelse, næringsstof-husholdning og kontrol af ukrudt.
- B. Kommentarkort: 6 kort med symboler på forhold, der skal tages højde for og 6 kort med smileyer til at signalere positivitet / negativitet i forhold til anbefalingerne.
- C. Diagramkort: Fire kort med teksterne: Stor effekt, Lille effekt, Let at gøre, Svært at gøre.
- D. Fremtidskort: 21 kort med situationsbilleder, der skal bruges til at signalere en ønsket fremtid for bedriften (udviklingsretning).

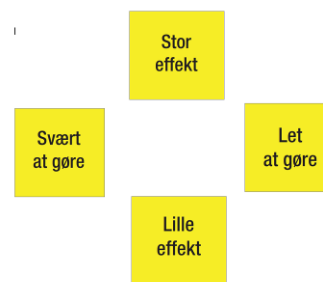
A: Faglige anbefalinger

B: Kommentarkort – forhold

B: Kommentarkort – holdning

C: Diagramkort

D: Fremtidskort – mål for bedriften

Kortene er udviklet med tanke på, at de skal anvendes på følgende måde: Kortene sendes til landmanden en uges tid før han får besøg af konsulenten. I perioden frem til konsulentbesøget lægger landmanden kortene ud på et stort bord. Først markerer han med "diagramkortene", at i den ene ende af bordet skal billeder med stor effekt ligge og i den anden ende billederne med lille effekt, og til den ene side anbefalinger, der er lette at udføre, til den anden side det, der bliver svært.

Derefter lægger landmanden – gerne sammen med ægtefælle og medarbejdere – kortene med anbefalinger ud, som han vurderer, at de skal ligge ud fra effekt og lethed.

Når det er gjort, kan han med "kommentar-kortene" tilkendegive, at der er nogle forhold (f.eks. vejr, penge eller arbejdskraft) der skal være på plads for at anbefalingen kan lykkes, og han kan yderligere markere med "smileyer", hvis der er nogle tiltag han enten synes godt om eller det modsatte.

Når konsulenten kommer på besøg, er det tanken, at landmanden starter besøget med at gennemgå, hvordan og hvorfor han har lagt billederne, som han har. Derved opstår der en række positive elementer i rådgivningssituationen:

- Det sikrer, at udgangspunktet er landmandens situation og landmandens forståelse af den.
- På kort tid får konsulenten information om, 1) hvad der er det vigtigste, 2) særlige forhold der skal tages højde for og 3) landmandens motivation i forhold til nye tiltag.
- Hvis landmanden også har udvalgt de fremtidskort, der bedst repræsenterer målene for bedriften, så kan landmand og konsulent udvælge de tiltag, der bedst vil føre bedriften frem mod målet.

Videre udvikling

Da de fire sjællandske økologer havde prøvet at bruge kortene, udtrykte de stor begejstring, og de kunne bestemt godt forestille sig, at det ville være noget de kunne få glæde af at bruge. Tilsvarende udtrykte de to konsulenter, der var med til afprøvningen, at de også syntes, der var nogle spændende muligheder i materialet. Især var der positiv stemning for at prøve at bruge det som optakt til erfa-gruppemøder.

Afprøvningen skabte også interesse for selv at gå hjem og tage billeder på egen bedrift, som man kunne vise til konsulenten. Ved at tage billeder samme sted hvert år, kan man også synliggøre udviklingen over årene.

Billedmaterialet fra HighCrop-projektet skal afprøves i praksis hos en række landmænd i samarbejde med deres konsulenter. Erfaringerne fra den afprøvning skal anvendes til at tilpasse materialet og udvikle vejledninger til, hvordan man kan få størst udbytte af at bruge det.